

Van Ledeberg naar Deelberg

Leidt ruimte maken automatisch tot ruimte delen?

Marjolijn Claeys, Hannes Couvreur en Hans Leinfelder

Ruimtelijke planning heeft nood aan niet-plannende 'intermediaren' die de ruimtevraag van bewoners op de tekentafel van de ruimtemakers brengen, en omgekeerd. Alleen zo lijkt ruimte maken ook te leiden tot ruimte delen.

Marjolijn Claeys
Ledebergstraat 94, B-9050 Gent-Ledeberg

Hannes Couvreur
Hoveniersstraat 19, B-9050 Gent-Ledeberg

Hans Leinfelder
Hilarius Bertolfstraat 20, 9050 Gent-Ledeberg

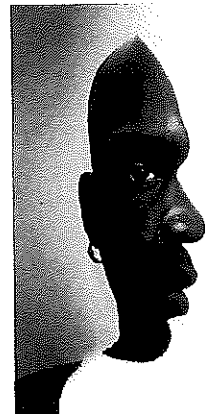
Voorland bvba
Dok Noord 4 C102, B-9000 Gent
+ 32 472 60 91 83 / marjolijn@voorland.be
Superbly Human
Hoveniersstraat 19, B-9050 Gent-Ledeberg
+ 32 472 50 90 76 / info@superblyhuman.be
KU Leuven-Faculteit/Departement Architectuur
Onderzoeksgroep PLEN
Hoogstraat 51, B-9000 Gent
+32 491 62 13 25 / hans.leinfelder@kuleuven.be

Van Ledeberg naar Deelberg

Leidt ruimte maken automatisch tot ruimte delen?

Planners/verhalers met een Janushoofd

Wat hier voor u ligt, leek aanvankelijk een gemakkelijke uitdaging. Het zou toch best haalbaar moeten zijn voor twee ruimtelijke planners en één oplossingsgerichte gespreksfacilitator om objectief te reflecteren over een stadsvernieuwingsproject in hun eigen woonbuurt?! Het bleek echter niet zo eenvoudig voor de rationele planner/verhaler in onze ene hersenhelft om over 'Ledeberg Leeft' in dialoog te treden met de emotionele bewoner in onze andere hersenhelft. Wat zich in de praktijk in vele planningsprocessen vaak voordoet tussen overheid en burgers, bleek zich nu ook in onze hoofden af te spelen! Zou Janus, de Romeinse god met de twee aangezichten, evenveel kopzorgen gekend hebben?

Vanuit onze oplossingsgerichte ingesteldheid beslisten we daarom bij het ontwerp van deze paper het geweer van schouder te veranderen en voluit te gaan voor de schizofrenie. Beide dimensies in onze persoonlijkheden kregen de kans om, onafhankelijk van elkaar, een eigen gedachtegang te ontwikkelen. Bijgevolg ontvouwdend zich twee andere verhalen over eenzelfde werkelijkheid, zonder dat het ene verhaal daarbij het andere dreigde te onderdrukken. Merkwaardige vaststelling is dat de twee perspectieven finaal toch lijken te convergeren, zij het enigszins in verschillende bewoordingen.

Een speelse invalshoek in onze gedachte-oefening bestond erin om de twee verhalen in dialoogvorm te ontwerpen. De 'professionals' in onze drie gespleten persoonlijkheden correspondeerden met elkaar in mails van circa 250 woorden. De drie 'bewoners van Ledeberg' chatten als facebookvrienden over hun dagelijkse observaties in evenveel woorden. Dit zette ons aan om, vanuit de ene of de andere dimensie van onze persoonlijkheid, to-the-point te blijven en eveneens de andere twee auteurs – expliciet of impliciet – uit te dagen tot een reactie.

Voorliggende paper is met andere woorden de weerslag van een, in ieder geval voor onszelf, inspirerend en leuk experiment... 't Was eens iets anders. De lectuur ervan biedt zich bovendien op twee manieren aan. Een eerste, eenvoudige vorm bestaat erin de mailwisseling en de facebookchat als afzonderlijke stukken te lezen. Een tweede, complexere maar misschien ook avontuurlijkere manier om deze paper te lezen bestaat erin om de mails en chats door elkaar heen te lezen. Om u vrij te laten in uw keuze, zullen de mailwisseling en de chatsessie elkaar daarom afwisselen. De tweede leesstijl geeft wellicht meer inzicht in onze, en wellicht ook uw, gespleten persoonlijkheid. Om het Janusgevoel volledig te maken, hebben we de paper bewust een open of, beter nog, geen einde gegeven.

Het verhaal van de 'professionals'

Van: Hans Leinfelder ☐ **Verzonden:** woensdag 8 maart 2017 ☐ **Aan:** Hannes Couvreur;
Marjolijn Claeys ☐ **Onderwerp:** Ledeberg Leeft

Dag Marjolijn en Hannes,

ik vind de komst van de PlanDag 2017 naar Ledeberg echt wel spannend. Wat zullen deze kenners over 'onze' buurt in de Gentse 19e eeuwse gordel denken? De aankondiging op de website legt de lat ook wel hoog. Het stelt dat het stadsvernieuwingsproject 'Ledeberg Leeft' over meer dan stenen alleen gaat: "Het draait in de eerste plaats om mensen!" Om die reden heeft Stad Gent, nog volgens de website, gekozen voor een brede, geïntegreerde aanpak met aandacht voor het ruimtelijke, het socio-economische en het socio-culturele verhaal. De zes doelstellingen – meer en mooier groen, hogere woonkwaliteit, vlotter en veiliger verkeer, vernieuwde toegangen, meer en actievare dienstverlening, en meer ruimte voor ontmoeten – vertaalden zich in zestien deelprojecten. Wellicht maken net die deelprojecten me bezorgd nu ik weet dat er heel wat planners naar Ledeberg afzakken. Net als in andere stadsvernieuwingsprojecten primeren vooral stedenbouwkundige projecten: nieuwbouw, renovaties, groenaanleg en -inrichting, nieuwe publieke ruimten, heraanleg van de Brusselsesteenweg en enkele woonstraten, ... Ondanks de ambitie om 'Ledeberg Leeft' om mensen te doen draaien, lijken de projecten toch grotendeels achter tekentafels te zijn bedacht en vooral uit stenen en groen te bestaan. Als ik dagelijks het gebrek aan ontmoetingen in de daartoe ontworpen ruimten vaststel, doet dit me twijfelen aan onze (te?) prominente rol en verantwoordelijkheid als planners/ontwerpers in stadsvernieuwingsprojecten. Zijn we voldoende in staat om de juiste ruimte om te ontmoeten te detecteren, op de juiste plek en met het juiste programma? Ik ben benieuwd naar jullie mening.

Groeten, Hans

Van: Hannes Couvreur ☐ **Verzonden:** dinsdag 14 maart 2017 ☐ **Aan:** Hans Leinfelder;
Marjolijn Claeys ☐ **Onderwerp:** Re: Ledeberg Leeft

Dag Hans,

ik deel je bezorgdheid. "Het draait in de eerste plaats om mensen." Zo'n zinnetje zegt alles en ... niets. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat veel van wat met plannen en ontwerpen te maken heeft en wat daarrond verteld wordt, zich (noodgedwongen) ophoudt in het hypothetische. Plannen in een complexe omgeving lijkt me per definitie een oefening in omgaan met het onkenbare, een oefening in niet-weten. Een oefening in vragen stellen. Daar is op zich niets mis mee. Het wordt wél een probleem als concepten, ideeën, theorieën en aannames a priori de status van natuurwet krijgen. Want dan gaan ze ruimtemakers in de weg zitten om écht te leren wat werkt en niet werkt. Misschien is het wel typerend dat er zo vaak gesproken wordt over ruimtelijke projecten, over ontwerpen, over plannen en instrumenten als iets wat "een antwoord" moet bieden op een aantal vragen en uitdagingen. Alsof het met die projecten dan voorgoed "klaar" moet zijn, gefixt, opgelost. Als plannen toch zo vaak anders uitgevoerd worden dan ze vooropgesteld zijn (of anders blijken te werken dan eerst gedacht werd), als niet-weten en daar slim uit leren zo'n belangrijke onderdelen zijn van het werk dat ruimtemakers doen, wordt die verantwoordelijkheid voor dat leren dan niet al te

makkelijk afgeschoven op ... tja, op wie? Op academici? Op volgende generaties? Op buurtbewoners? Op gebruikers? Blijven ruimtemakers wel lang genoeg omkijken naar hun projecten? Of nemen ze te gemakkelijk de vlucht vooruit naar het volgende project? En kunnen ze op zo'n manier echt wel wijzer worden? Kunnen wij op zo'n manier echt wel betere ruimtemakers worden?

Hartelijke groeten, Hannes

Van: Marjolijn Claeys ☐ **Verzonden: vrijdag 17 maart 2017** ☐ **Aan: Hannes Couvreur; Hans Leinfelder** ☐ **Onderwerp: Re: Ledeberg Leeft**

Dag Hans en Hannes,

het stadsvernieuwingsproject 'Ledeberg Leeft' heeft gezorgd voor een mooier openbaar domein. Dit deel van de stad is vernieuwd en heeft op stedenbouwkundig/architecturaal vlak zeker een kwaliteitsslag gemaakt. De ambitie om 'het in de eerste plaats om mensen te laten draaien', lijkt (nog) niet gehaald. Het heraanleggen van de ruimte geeft maar beperkt aanleiding tot een ander gebruik van deze ruimte. Misschien overschat ik de impact die stedenbouw op het leven van mensen kan hebben? Jan Gehl (2016) toont in zijn boek 'Steden voor Mensen' nochtans met internationale voorbeelden aan dat een grotere aandacht voor de menselijke dimensie van een stad, tot een groter gebruik van de stedelijke ruimte leidt. Ook hij ziet het verbeteren van de kwaliteit van de publieke ruimte als de hefboom voor het creëren van ontmoetingsruimte. Zijn centrale stelling daarbij is wel dat er meer plaats moet zijn voor de mensen en minder voor de auto. Misschien zit daar in Ledeberg het knelpunt? Bij de heraanleg van de straten rond de Hilarius Bertolfstraat wordt wel het principe van het woonerf gehanteerd, maar toch blijft de auto hier een prominente plaats binnen het straatbeeld innemen. De auto blijft een obstakel in het gebruik van de straten als speel- en ontmoetingsruimte. Dit voorbeeld toont wellicht ook net aan dat de ambitie en intenties van 'Ledeberg Leeft' oprecht zijn, maar dat er tussen droom en daad, veel wetten en praktische (bewoners)bezwaren in de weg staan. Het stadsvernieuwingsproject in Ledeberg is ook nog niet helemaal afgerond en ik blijf hoopvol uitkijken naar de projecten die nog op stapel staan (en dan vooral de Standaertsite). Hopelijk zorgen deze projecten voor nieuwe ontmoetingsruimte en een ander, meer gedeeld gebruik van de stedelijke ruimte in Ledeberg.

Vriendelijke groeten, Marjolijn

Van: Hans Leinfelder ☐ **Verzonden: maandag 20 maart 2017** ☐ **Aan: Hannes Couvreur; Marjolijn Claeys** ☐ **Onderwerp: Re: Ledeberg Leeft**

Dag Marjolijn en Hannes,

ik vind de verschillen in jullie antwoorden best treffend – en grappig. In de mail van Hannes, de 'praatjesmaker', tel ik negen vraagtekens. Hij daagt 'ruimtemakers' uit om hun eigen rol te bevragen, te leren uit hun 'mislukkingen'. De mail van Marjolijn, de 'ruimtemaakster', telt maar twee vraagtekens en bevat – hoe kan het ook anders – ook een voorstel tot verklaring: het ligt wellicht aan

Het verhaal van de bewoners van Ledeberg

Marjolijn Claeys

8 maart om 20:04

Hey, het was daarnet aan Delhaize – zo in de vlucht op de fiets – niet echt de moment voor een babbeltje, maar ik wou je eigenlijk nog eens spreken over de Plandag. Spreken we eens af? Het kan bij jou of bij mij. Of misschien moeten we toch eens aan het bankje aan Delhaize afspreken of zo?

De gedachte overviel me namelijk dat het een beetje een absurde situatie is. Wij zien elkaar in Ledeberg steeds bij jou of bij mij thuis, in de private ruimte dus. Zelfs nu we er aan denken om een artikel te schrijven over de gedeelde, publieke ruimte in Ledeberg. Ligt het aan ons? Maken wij onvoldoende gebruik van de ruimte in Ledeberg? Of toch ook aan de ruimte die er is in Ledeberg? We moeten het hier toch eens over hebben

Leuk

Reageren

Delen

Hans Leinfelder Voltijdse tweeverdieners met kinderen, hé. Ons leven lijkt soms een refrein van Herman Van Veen 'Opzij, opzij, opzij!'. Gelukkig delen we vaak de trein ;-) voor babbeltjes. Ik zag het bankje aan Delhaize wel zitten. Tot vanochtend! Op terugweg van boodschappen in Delhaize zag ik twee mannen op de bank zitten en een net gekocht half-literblik Jupiler opentrekken. Ongetwijfeld "weten deze mannen waarom"... Ik heb niet gewacht tot het blik leeg was, maar ik vermoed dat ik het terug kan vinden in de plantenbak achter de bank, naast de chipszakjes, potjes en dekseltjes, ...

Op mijn dagelijkse fietstocht van huis naar werk en terug, passeer ik de bank, de plantenbak en de eenzame boom die de Stad er neerzette. Ondanks de afmetingen wordt de bank meestal kort gebruikt door eenzaten die er een biertje, Red Bull, pudding of zak chips verorberen. Bij gebrek aan vuilnisbak werpen ze de verpakking achteloos achter zich weg. De Stad plaatst bewust geen vuilnisbakken om sluikestorten te vermijden. Een beetje naïef?! Die versleten matras die er ooit drie weken heeft gelegen, zou toch niet in de vuilnisbak gepast hebben ...

Vind ik leuk · Beantwoorden ·

Marjolijn Claeys Okay, het bankje aan Delhaize was niet mijn beste voorstel. Maar we zouden toch ergens in Ledeberg moeten kunnen afspreken! Was dat niet één van de ambities van de stadsvernieuwing in Ledeberg: meer ruimte voor ontmoeten ontwikkelen? Met de heraanleg van het Keizerspark, het Centrumplein, de Brusselse steenweg, ... is de bestaande publieke ruimte vernieuwd, maar is er niet echt méér ruimte voor ontmoeten. Het lijkt mij dat deze parken vandaag op dezelfde

de nog te prominente plaats van de auto... hoewel Marjolijn zelf aangeeft dat ze de impact van de stedenbouw op het leven van mensen misschien wel overschat. Piet Saeys kritiek (1995) op het geloof van de ruimtelijke planning in de 'maakbaarheid van de samenleving' is zeer nabij. De gemene deler in jullie mails lijkt me de vaststelling dat de Stad opnieuw vanuit de vastgeroeste vooronderstelling is vertrokken dat ingrepen in de publieke ruimte automatisch tot de gewenste veranderingen in de samenleving zouden leiden. Jullie stellen eigenlijk dat vernieuwing van de publieke ruimte een middel is en geen doel! Ontwerpen zonder te weten of de meeste bewoners al dan niet bereid zijn om een eind te stappen van de woning naar de eigen wagen, is met andere woorden tot mislukken gedoemd. Net zoals het plaatsen van zitbanken zinloos is als niemand echt de behoefte voelt om op die plaats even te pauzeren of een praatje te maken. Ik wil nog meer chargeren... Misschien heeft de Stad zich, ter goeder trouw, ook laten misleiden door die minderheid aan hogeropgeleiden die zich in het burgerinitiatief 'Ledeberg doet het zelf' groeperen?! Hiermee stel ik in vraag met welk recht bepaalde burgers zich het label 'initiatief' toemeten om in die hoedanigheid over de leefomgeving van een veel grotere groep Ledebergenaars met de Stad te overleggen.

Groeten, Hans

Van: Hannes Couvreur ☐ **Verzonden: vrijdag 24 maart 2017** ☐ **Aan: Hans Leinfelder;**
Marjolijn Claeys ☐ **Onderwerp: Re: Ledeberg Leeft**

Dag Marjolijn en Hans,

dit doet me denken aan Joost van den Vondel, die de befaamde woorden van Shakespeare als volgt verwoordde: "De wereld is een speel toneel. Elck speelt zyn rol en kryght zyn deel." Dit geldt even goed voor ons kleine deeltje van de wereld, Ledeberg. Ledeberg wordt voortdurend gedeeld en herverdeeld door iedereen die zich in die ruimte beweegt. Het is per definitie een gedeelde ruimte waarin we allemaal ruimtemakers zijn, waarin we voortdurend ruimte maken en waarin ook voortdurend sprake is van ontmoeting. Ontmoeting is voor mij niet enkel een goed gesprek. Het samen rijden, het samen elkaar passeren is voor mij ook een ontmoeten op de scène. Vraag is of 'Ledeberg Leeft' (a) de mensen in Ledeberg voldoende ruimte geeft om ruimte te maken voor kwalitatieve ontmoetingen en of ze (b) voldoende toegerust zijn om met de ruimte die ze krijgen ook ruimte voor kwalitatieve ontmoeting te creëren. Het verhaal van de Standaertsite is een mooi voorbeeld van hoe burgers voldoende ruimte opeisen om ruimte te maken voor kwalitatieve ontmoetingen. Toen het nieuws bekend raakte dat de terreinen van de voormalige doe-het-zelf-zaak verkocht zouden worden, ontstond al snel een netwerk van mensen en organisaties die eigenlijk de stad op haar stadsvernieuwingsbelofte aangesproken heeft om ruimte te creëren voor ontmoeting en om dit verhaal in de eerste plaats om mensen te laten draaien. Ook de buurtuin Den Hof, resultaat van samenwerking tussen buurtwerkers van Samenlevingsopbouw en buurtbewoners, is een mooi voorbeeld van hoe burgers onderbenutte ruimte terug opeisen om ruimte te maken voor kwalitatieve ontmoeting. Er zijn echter ook schrijnende voorbeelden van gebrek aan verantwoordelijkheidszin voor het eigen ruimtemakerschap. Wat te denken van de vuilnisbelt die achterblijft als de zondagsmarkt op het Ledebergplein vertrokken is of van de manier waarop het Keizerspark en het nieuwe park aan het Centrumplein vaak worden achtergelaten? Alsof de enige vorm van ruimte maken die burgers moeten opnemen het 'consumeren' van de ruimte is. En dat het verzorgen van de ruimte een taak is voor 'de

manier functioneren als voor de nieuwe aanleg. Ook de vernieuwing van de hoekwoningen blijft meestal beperkt tot een nieuwe, meer kwalitatieve woning die slechts indirect een meerwaarde levert voor het openbaar domein. Ledeberg is in een nieuw jasje gestoken. Ga ik te ver om te zeggen dat dit nieuwe jasje vandaag lijkt op 'de nieuwe kleren van de keizer'? Ledeberg is mooier geworden, maar veel impact op het gebruik van de ruimte lijken de nieuwe kleren niet te hebben. Tenzij misschien, bij de nieuwe hoekwoningen aan de Kleine Kerkstraat-Hoefijzerstraat? Misschien is dat een idee om af te spreken?

Hannes Couvreur
9 maart om 10:23

Ontmoetingen zat in Ledeberg! Ik zie voor mijn deur voortdurend ontmoetingen tussen de Turkse mannen hier in de straat, bij de kapper, aan de moskee in de Langestraat, aan het café achter de kerk, op de bankjes op het Ledebergplein en al wandelend daar overal tussenin. Idem voor de bezoekers van de Afrikaanse kerk wat verder in de straat. Er zijn de volkscafés in rond het plein, hipsterhuis De Rokkebolle. Er zijn de nachtwinkels waar ook spontaan ontmoetingen ontstaan. Er is het muurtje voor de school van onze kinderen en zo kan ik nog een tijdje doorgaan...

Leuk

Reageren

Delen

overheid'. We beseffen als burgers nog te weinig dat wat buiten onze deur ligt, onze woonkamer is. We spreken elkaar nog te weinig aan op de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor de gedeelde ruimte. Wat dat betreft kan er — al dan niet met behulp van slim en vooral 'lerend' ontwerp — nog heel wat gebeuren.

Hartelijke groeten, Hannes

Van: Marjolijn Claey ☐ **Verzonden: maandag 27 maart 2017** ☐ **Aan: Hannes Couvreur; Hans Leinfelder** ☐ **Onderwerp: Re: Ledeberg Leeft**

Dag Hans en Hannes,

Het ontwerp van de publieke ruimte is inderdaad een middel en geen doel. De infrastructuur van de publieke ruimte en dus ook de stedenbouwkundige ontwerpen zouden 'het samen leven – de samenleving' moeten faciliteren. De vraag die wij ons blijven stellen, is hoe kan je dit goed doen? Het ontwerpen en inrichten van de publieke ruimte wordt als een taak van 'de Stad' beschouwd en wordt opgenomen door 'professionals' die (meestal) geen gebruikers van deze publieke ruimte zijn. Het leven, delen en ontmoeten in deze publieke ruimte gebeurt door een heel diverse groep van bewoners die (meestal) niet de professionele taal van de stedenbouw spreken. Hannes stelt dat elke actie die deze burgers ondernemen, meebouwt aan de publieke, gedeelde ruimte. Hij wijst ook terecht op de verantwoordelijkheid van elke burger hierin. Maar is iedereen voldoende toegerust om dit effectief op te nemen? Is het legitiem om de verantwoordelijkheid voor het ontwerp van de publieke ruimte bij burgers te leggen? Houdt dit niet het risico in, zoals Hans aanhaalt, dat slechts een beperkte groep 'het burgerinitiatief' opneemt, maar zich wel voordoet als spreekbuis van de hele gemeenschap? De overheid, in dit geval de Stad, blijft voor mij toch de verantwoordelijkheid houden om een visie op de stedelijke ruimte te ontwikkelen die het beter samen leven voor iedereen faciliteert. De Stad is verondersteld te handelen in functie van het algemeen belang. De vraag is of en vooral hoe zij zich bewust kan worden van dit 'algemeen belang'? Misschien is hier een andere benadering van het ontwerpen voor nodig? Een benadering die veel meer uitgaat van het experiment, van het testen en laten beleven door bewoners van ingrepen in de ruimte, vooraleer zij effectief worden uitgevoerd. De Leefstraten van het Lab van Troje zijn hier eigenlijk een mooi voorbeeld van (www.leefstraat.be). En misschien is er ook nood aan een soort 'brugfiguren' of 'intermediaren' zoals het Lab van Troje die burgers en stad dichterbij elkaar brengen?

Van: Hans Leinfelder ☐ **Verzonden: donderdag 30 maart 2017** ☐ **Aan: Hannes Couvreur; Marjolijn Claey** ☐ **Onderwerp: Re: Ledeberg Leeft**

Dag Marjolijn en Hannes,

met de 'intermediaren' hebben we, denk ik, de nagelkop gevonden om op te slaan! In de pleidooien om co-evolutie tot stand te brengen tussen overheid en burger, lijkt de panacee vaak de 'nieuwe' ambtenaar te zijn: een ambtenaar die zijn ivoren kantoor verlaat en, wars van bureaucratie, zich onder de burgers mengt en verwachtingen detecteert, noteert en faciliteert. Er wordt niet alleen veel verwacht van deze ambtenaren, het maakt ook abstractie van het feit dat zij deze observaties moeten herschreven zien te krijgen in stroeve overheidsgrammatica. Het finale resultaat blijft even ongrijpbaar voor de burger. De

Marjolijn Claeys Je hebt gelijk: Ledeberg Leeft! Massa's ontmoetingen op een doordeweekse Ledebergse dag en al zeker op zondag. Maar heeft het stadsvernieuwingsproject Ledeberg Leeft meer ruimte gemaakt voor deze ontmoetingen? De Afrikaanse kerk, om maar iets te noemen, zit in een oud winkelpand en tegelijk staat de kerk op het Ledebergplein meestal leeg. We hebben wel een gloednieuw dienstencentrum en een mooie welzijnsknoop, dat is waar. Maar zijn dat ook de ruimtes waar de ontmoetingen plaats vinden?

Vind ik leuk · Beantwoorden ·

Hans Leinfelder Dit doet me terugdenken aan twee pijnlijke bewonersvergaderingen over de invulling van de Standaertsite. Een van de eerste vragen kwam van de carnavalsverenigingen die ruimte zochten voor het werken aan en opslaan van hun praalwagens. Hun vraag werd door mondige burgers weggehoond. Op de tweede sessie vroegen Turkse jeugdverenigingen om op de site pleintjes te voorzien voor straatvoetballertjes. Deze wens werd afgedaan als te dominant ruimtegebruik. Ik stemde mee tegen. Er is nu een geslaagd ontwerp voor een buurtpark waar in het dichtbebouwde Ledeberg zeker nood aan is, maar de vraag naar ruimte van de carnavalsverenigingen en straatvoetballertjes kreeg binnen Ledeberg Leeft geen antwoord! De stadsvernieuwing is er (nog) niet in geslaagd om twee dagelijkse behoeften te beantwoorden... Ik vraag me soms af of de (terechte) wens naar hippe socio-culturele plekken voor een minderheid hogeropgeleiden van binnen en buiten Ledeberg - zoals fietswerkplaatsen en naaiateliers in een groene omgeving - geen voorrang kreeg op de nood aan 'ordinaire' maar functionele ontmoetingsplaatsen voor een meerderheid aan minder begoede en opgeleide Ledebergenaars?

Vind ik leuk · Beantwoorden ·

Marjolijn Claeys Ledeberg Leeft heeft inderdaad veel gedaan, maar misschien net niet dat: meer 'ordinaire' ontmoetingsplaatsen voorzien. De bomen en banken op de straathoeven zorgen voor mooier, groener straatbeeld, maar zijn niet gekoppeld aan de plaatsen waar de ontmoetingen plaatsvinden. Er is in het stadsvernieuwingsplan gewerkt op de straathoeven, maar niet op de plaatsen waar het ontmoeten plaatsvindt zoals de schoolpoort, het Ledebergplein, de ingang en fietsenstalling van Delhaize, ... Eigenlijk staat de bank aan Delhaize gewoon niet op de juiste plek, ontbreekt er een plaats aan de schoolpoort, aan de bushalte voor het Dienstencentrum, ... Maar binnenkort wordt er met een burgerbudget misschien wel een 'portaal' en ontmoetingsruimte aan de inkom van de Bibliotheek gemaakt. Dat wordt de perfecte ontmoetingsplek voor een babbel over het schrijven van papers!

Vind ik leuk · Beantwoorden ·

volgende vraag is of ruimtelijke planners kunnen fungeren als intermediair. Het lijkt me dat planners te veel vertrekken vanuit die eigen ruimtelijke expertise. De ingrepen van 'Ledeberg Leeft' zijn vooral stedenbouwkundig, grijpen wel in de publieke ruimte in, maar slagen er niet in om het "om de mensen" – en hun dagelijkse zorgen en vreugdes – te doen draaien. Wanneer zou de eerste opleiding voor professionele 'intermediairen' worden ingericht? Of moeten we met z'n allen naar Den Haag vandaag? Die stad experimenteert er met een uit verkozen burgers samengestelde 'Denktank' die met andere burgers en bewonersgroepen in gesprek gaat over hun buurt.

Groeten, Hans

Referenties

- Den Haag (2017). Plan voor toekomst Westbroekpark en Scheveningse Bosjes. Geraadpleegd op 24 maart 2017: <https://www.denhaag.nl/home/bewoners/to/Plan-voor-toekomst-Westbroekpark-en-Scheveningse-Bosjes.htm>
- Gehl, J. (2016). Steden voor mensen. Vanden Broele Uitgeverij, Brugge.
- Saey, P. (1995). Omtrent de maakbaarheid van de samenleving door ruimtelijke planning. Planologisch Nieuws, 15 (2), p. 159-167 en Planologisch Nieuws, 15 (4), p. 279-299.

P L A N D A G 2 0 1 7

GED EEL DE RUK MTE

GEBUNDELDE PAPERS EN BIJDAGEN REDACTIE GEISKE BOUMA

Gedeelde Ruimte

Bijdragen aan de PlanDag 2017

Geiske Bouma
(redactie)

De PlanDag 2017 is een gezamenlijk initiatief van de Stichting Planologische DiscussieDagen (PDD), de Beroepsvereniging van Nederlandse Stedebouwkundigen en Planologen (BNSP) en de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP).

www.plandag.net

PlanDag 2017 biedt ruimtelijke professionals uit Nederland en België een forum om in discussie te gaan over de kansen en bedreigingen die de trends rond "delen" kunnen bieden voor het vakgebied. Ruimte is misschien wel het gedeelde consumptiegoed bij uitstek. De ruimtelijke professional gebruikt planologische concepten en principes om de "restcapaciteit" van ruimte beter te benutten en dus ruimte te delen.

Een kleine greep uit het goed gevulde vocabulaire:
meervoudig ruimtegebruik, functiemenging, verweving, gelaagde steden,
verdichting, multifunctionele open ruimte, natuurverweving, recreatief medegebruik.

De maatschappelijke trend van bezit naar (gedeeld) gebruik biedt een invalshoek om deze concepten en principes opnieuw te bekijken. Naast de inhoudelijke betekenis en de consequenties van delen voor de ruimtelijke ontwikkeling is misschien nog interessanter om de nieuwe inzichten bloot te leggen rond (methoden van) procesvoering en het (wettelijk) instrumentarium, de financiering en betaalbaarheid van ruimtelijke projecten en de manier waarop ruimtelijke professionals hun vakmanschap beoefenen en andere talenten en competenties moeten aanspreken in hun beroepsuitoefening.

De ambitie is om op basis van alle bijdragen en discussie uiteindelijk een beeld te kunnen vormen over hoe we ons als ruimtelijke professionals kunnen verhouden tot de hype rond delen en hoe we kunnen omgaan met de kansen en bedreigingen die deze trends voor ons vakgebied genereren.

Deze bundel is een weergave van de ingediende papers en bijdragen.

Stichting Planologische Discussiedagen

www.plandag.net

IISBN/EAN:978-90-819217-4-9